

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І
НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра економіки, менеджменту
та комерційної діяльності
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	Статистика ринку
Викладачі	Заярнюк Олексій Васильович, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності
Рівень вищої освіти, галузь знань, спеціальність, освітня програма	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування» Спеціальність: 073 «Менеджмент» Освітньо-професійна програма: «Менеджмент»
Контактний телефон	0994053099
E-mail	oleksiizaiarniuk@ukr.net
Обсяг та ознаки дисципліни	Обов'язкова дисципліна загальної підготовки, змістових модулів – 2. Форма контролю: залік Загальна кількість кредитів – 4, годин – 120, у т.ч. лекції – 36 годин, практичні заняття – 18 годин, самостійна робота – 66 годин. Формат: очний (offline / face to face) / дистанційний (online). Мова викладання: українська Рік викладання: 2023/2024 навчальний рік
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку, розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відео конференцій Zoom, через електронну пошту, Viber, Telegram за домовленістю.
Пререквізити	Враховуючи послідовність накопичення знань та інформації, дисципліна потребує знань та вмінь, отриманих після опанування курсів «Вища та прикладна математика», «Основи підприємництва», «Інфраструктура підприємницької діяльності», «Економіка праці та соціально-трудові відносини», «Міжнародні економічні відносини».

1. Мета і завдання дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Статистика ринку» є надання майбутнім фахівцям теоретичних знань зі статистичних основ вивчення ринку товарів і послуг, допомога у набутті практичних навичок з написання експрес-доповідей, аналітичних оглядів, а також у вивченні кон'юнктури, тенденцій і закономірностей розвитку товарних ринків на базі статистичних методів дослідження.

Завдання вивчення дисципліни - допомогти здобувачам опанувати навички:

- збору та обробки статистичної інформації;
- аналізу та оцінки кон'юнктури ринку;
- характеристики структури та пропорцій ринку;
- оцінки та аналізу розвитку параметрів ринку;
- регіонального аналізу ринку;
- характеристики економічних та соціальних наслідків ринку.

2. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен отримати

Загальні компетентності

- ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- ЗК8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- ЗК 11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації;
- ЗК12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні компетентності

- СК1. Здатність визначати та описувати характеристики організації;
- СК2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища;
- СК10. Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації;
- СК12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

Програмні результати навчання

- ПРН4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень;
- ПРН6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень;

3. Політика курсу та академічна доброчесність

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

При організації освітнього процесу в Центральнотехнічному національному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього

процесу; Положення про організацію вивчення вибірових навчальних дисциплін та формування індивідуального навчального плану ЗВО; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ.

4. Програма навчальної дисципліни

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Завдання
1	2	3	4
1	Тема 1. Методологічні основи статистики ринку. Місце статистики ринку в системі наук, її об'єкт, предмет та завдання. Сфера послуг в контексті статистичних досліджень. Система показників статистики ринку. Показники статистики ринку в системі національних рахунків. Інформаційна база статистики ринку.	16	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. 2. Пройти тестування по темі. 3. Підготувати доповіді та презентації.
2	Тема 2. Статистика кон'юнктури ринку. Поняття кон'юнктури ринку, завдання статистичного вивчення, система показників та інформаційні джерела. Статистичні оцінки ринкової ситуації. Розрахунок і аналіз потенціалу ринку. Статистика пропозиції та купівельного попиту.	12	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. 2. Пройти тестування по темі. 3. Підготувати доповіді та презентації.
3	Тема 3. Статистичні методи дослідження ринку праці і зайнятості. Статистика безробіття та зайнятості в секторах економіки. Середня заробітна плата в розрізі галузей і регіонів. Взаємозв'язок освіти та кваліфікації і безробіття. Гендерні аспекти та їх відображення в статистиці ринку праці.	16	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. 2. Пройти тестування по темі. 3. Підготувати доповіді та презентації. 4. Вирішення ситуаційних завдань.
4	Тема 4. Статистика цін, тарифів та інфляції. Соціально-економічна сутність цін, інфляції та завдання статистичного вивчення. Принципи та методи відслідковування цінових чинників. Статистика рівня та структури цін.	14	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. 2. Пройти тестування по темі. 3. Підготувати доповіді та презентації. 4. Вирішення ситуаційних завдань.
5	Тема 5. Статистика товаропросування і товарообороту. Економічна сутність та завдання статистики товарообороту та товаропросування. Категорії товарообороту в системі показників статистики ринку товарів та послуг. Статистичне вивчення ланковості товаропросування. Способи аналізу виконання договірних зобов'язань поставки. Основні показники товарообороту товарних бірж.	14	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. 2. Пройти тестування по темі. 3. Підготувати доповіді та презентації. 4. Вирішення ситуаційних завдань.
6	Тема 6. Статистика товарних запасів і товарооборотності. Поняття товарних запасів і товарооборотності, завдання їх статистичного вивчення. Показники статистики товарних запасів і товарооборотності. Методи аналізу оптимальності, стану й зміни товарних запасів.	12	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. 2. Пройти тестування по темі. 3. Підготувати доповіді та презентації. 4. Вирішення ситуаційних завдань.
7	Тема 7. Статистика ринкової інфраструктури. Поняття інфраструктури ринку, завдання статистичного вивчення та система показників. Оцінка й аналіз числа, структури та динаміки мережі підприємств. Статистика основних засобів підприємств торгівлі та сфери послуг. Аналіз наявності та використання трудового контингенту ринкової сфери. Статистичне вивчення інновацій та якості обслуговування в торгівлі та сфері послуг.	12	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. 2. Пройти тестування по темі. 3. Підготувати доповіді та презентації. 4. Вирішення ситуаційних завдань.

8	Тема 8. Статистика соціально-економічної ефективності ринку товарів та послуг. Сутність, система показників та завдання статистики ефективності функціонування товарного ринку. Поняття доходів та витрат суб'єктів господарювання, завдання їх статистичного вивчення. Статистика витрат обігу. Статистика прибутку й рентабельності підприємств.	12	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. 2. Пройти тестування по темі. 3. Підготувати доповіді та презентації. 4. Вирішення ситуаційних завдань.
9	Тема 9. Статистика зовнішньої торгівлі. Сутність зовнішньоекономічної діяльності, завдання її статистичного вивчення та система показників. Зміст, цілі та показники статистики зовнішньої торгівлі. Поняття про митну статистику, її об'єкти спостереження, категорії та особливості статистичного обліку. Статистика платіжного балансу.	12	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. 2. Пройти тестування по темі. 3. Підготувати доповіді та презентації. 4. Вирішення ситуаційних завдань.
Разом		120	

5. Система оцінювання та вимоги

Протягом семестру здобувач вищої освіти може отримати максимум 100 балів, у тому числі: перший рубіжний контроль – 50 балів, другий рубіжний контроль – 50 балів. По поточному контролю здобувач може набрати бали за активність на лекційних та практичних заняттях, виявлення рівня підготовки здобувачів із зазначеної теми під час опитування, тестування, презентації індивідуальних завдань, вирішення практичних задач та кейсів. Більш детальний розподіл балів відображено в курсі на платформі Moodle.

Критерії оцінки заліку:

- «зараховано» – здобувач вищої освіти має стійкі знання про основні поняття дисципліни, може сформулювати взаємозв'язки між поняттями.
- «не зараховано» – здобувач вищої освіти має значні пропуски в знаннях, не може сформулювати взаємозв'язку між поняттями, що вивчаються в курсі, не має уявлення про більшість основних понять дисципліни, що вивчається.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 – 100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Рекомендовані джерела інформації:

Основні

1. Самоєнкова О. В., Ольвінська Ю. О. Економічна статистика: Навчальний посібник. Видання друге, перероб. та доп. – Одеса : ФОП Гуляєва В. М., 2020. – 276 с.

2. Городянська Л.В., Сизов А.І. Статистика для економістів: навчальний посібник. Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка, військовий ін-т, каф. фінансового забезпечення військ. – К.: [Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка], 2019. – 350 с.
3. Єрмоленко О. А., Лисьонкова Н. М. Соціально-економічна статистика: Конспект лекцій. – Харків: УкрДУЗТ, 2023. – 92 с.
4. Захарова О.В. Міжнародна економічна статистика: навчальний посібник / О.В. Захарова. – Маріуполь: МДУ, 2014. – 148 с.
5. Галіцин В.К., Луняк І.В., Галіцина О.В. Статистичні підходи до порівняльного аналізу рівня заробітної плати з основними державними соціальними стандартами. *Ефективна економіка*. 2023. №7. URL: DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.7.10>
6. Герасименко С.С., Герасименко В.В. Безробіття в Україні та світі: стан і перспективи. *Статистика України*. 2023. № 1. С. 77-85.
7. Коваль С.П. Методологічні проблеми визначення цифрових робочих місць на ринку праці України. *Статистика України*. 2022. № 3-4. С. 135-142.
8. Корепанов О.С., Лазебник Ю.О., Чала Т.Г., Корнієнко В.В. Статистичний аналіз та прогнозування складових національного валютного ринку в умовах вторгнення РФ в Україну. *Бізнес Інформ*. 2023. № 1. С. 31-39.
9. Смоквіна Г.А., Сібіковська А.О., Кваша К.С. Статистичний аналіз ринку праці в Україні та країнах ЄС у контексті сталого розвитку. *Економіка. Фінанси. Право*. 2023. № 4. С. 54-58.
10. Статистика : навчальний посібник / О. В. Раєвнева, І. В. Аксьонова, О. І. Бровко ; за заг. ред. д-ра екон. наук, професора О. В. Раєвневої. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 389 с.
11. Тарлопов І.О. Статистичне оцінювання енергетичного ринку: методичний аспект. *Підприємництво та інновації*. 2022. Вип. 25. С. 128-132.
12. Тарлопов І.О. Статистичне оцінювання впливу освіти на зміну пропозиції трудових ресурсів на ринку праці. *Економіка. Фінанси. Право*. 2022. № 11. С. 22-25.
13. Христенко О.А. Статистика ринку: опорний конспект лекцій / О.А. Христенко, І. Г. Крилова. – Миколаїв : МНАУ, 2017 – 100 с.

Додаткові

1. Гальків Л.І., Лутчин Н.П., Москаль Б.С. Економічна статистика. Навч. посібник. 2-ге вид., випр. і доповн. – Львів: «Новий світ – 2000», 2001. – 400 с.
2. Жерліцин Д.М., Тищенко М.М. Статистичний аналіз ризиків довгострокового безробіття на ринку праці України. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 44. С. 227-232.
3. Єріна А. М. Економічна статистика : підручник : у 2 ч. — Ч. 1. Макроекономічна статистика / [І. Г. Манцуров, А. М. Єріна, О. К. Мазуренко та ін.] ; за наук. ред. чл.-кор. НАНУ І. Г. Манцура. — К. : КНЕУ, 2013. — 325, [с.
4. Кухарик В.В. Статистичне дослідження ринку праці ЄС у 2007–2019 рр. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2020. Вип. 32. С. 30-34.
5. Маначинська Ю.А. Статистика ринку товарів та послуг. Навчальний

посібник. Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ. 2013. 215 с.

6. Мармоза А.Т. Статистика: Підручник. / А. Т. Мармоза. – К. : Ельга, КНТ, 2009. – 896 с.

7. Мармоза А.Т. Практикум з теорії статистики: Навчальний посібник. – 3-є видання, виправлене. / А. Т. Мармоза.– К. : Ельга, Ніка-Центр, 2007. – 348 с

8. Методологічні положення зі статистики. – К.: Держкомстат України, 2002. – Вип. 1 (за сприяння проекту TACIS).

9. Підгорний А.З., Самоєнкова О.В. Статистика ринку товарів і послуг: Навчальний посібник. Одеса: ОДЕУ, 2008. - 238 с.

10. Сагер Л.Ю., Сигида Л.О., Решетняк Я.В., Шевченко К.В. Статистичний аналіз розвитку світового ринку електронної торгівлі. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2021. № 4. С. 132-137.

11. Статистика ринків : методичні рекомендації до самостійної роботи студентів спеціальності 051 “Економіка” першого (бакалаврського) рівня [Електронний ресурс] / уклад. І.А. Серова. - Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. - 49 с.

12. Хижнякова Н.О. Використання економіко-статистичного аналізу ринкових процесів у менеджменті та маркетингу. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки*. 2022. Вип. 1. С. 67-76.

13. Чала Т.Г., Прядко Ю.В., Славута О.І. Статистичне моделювання розвитку енергетичного ринку в регіонах України. *Бізнес Інформ*. 2021. № 1. С. 151-157.

Інформаційні ресурси

1. Законодавство України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws>
2. Державна служба статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua
3. Інтернет-портал для управлінців. URL: www.management.com.ua
4. Портал управління змінами. URL: <https://pdp.nacs.gov.ua/>
5. Сайт Eurostat. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat>
6. Сайт Національної бібліотеки імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
7. Українські підручники он-лайн. URL: <http://pidruchniki.ws>

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри ЕМ та КД, Протокол №1 від «28» серпня 2023 р.